

פטור נשים מת"ת – נקודת מחשבה מקדושין לד.

1. תלמוד בבלי מסכת קידושין לד.

ומצות עשה שהזמן גרמא - נשים פטורות. מנלן? גמר מתפילין, מה תפילין - נשים פטורות, אף כל מצות עשה שהזמן גרמא - נשים פטורות; ותפילין גמר לה מתלמוד תורה, מה תלמוד תורה - נשים פטורות, אף תפילין - נשים פטורות. ונקיש תפילין למזוזה! תפילין לתלמוד תורה איתקיש בין בפרשה ראשונה בין בפרשה שניה, תפילין למזוזה - בפרשה שניה לא איתקיש. ונקיש מזוזה לתלמוד תורה! לא סלקא דעתך, דכתיב: למען ירבו ימיכם, **גברי בעי חיי, נשי לא בעי חיי?** והרי סוכה, דמצות עשה שהזמן גרמא, דכתיב: בבסוכות תשבו שבעת ימים, טעמא דכתב רחמנא האזרח - להוציא את הנשים, הא לאו הכי נשים חייבות! אמר אביי: איצטריך, סלקא דעתך אמינא הואיל דכתיב: בסוכות תשבו, תשבו - כעין תדורו, מה דירה - איש ואשתו, אף סוכה - איש ואשתו...

2. רש"י מסכת קידושין לד. ד"ה לא ס"ד

לפטור נשים מדתלה מתן שכרה בריבוי ימים ונשי נמי בעי חיי.

3. תוספות מסכת קידושין לד. ד"ה גברא בעי חיי נשי לא בעי חיי

אע"ג דהאי קרא דרשינן בפ' במה מדליקין (שבת דף לב:) גבי ביטול תורה בעון ביטול תורה בניס קטנים מתים מ"מ לא הוי כי אם אסמכתא בעלמא והא דכתיב כי היא חייך דמשמע אשה נמי חייבת בת"ת מהאי טעמא גברא בעי חיי י"ל דקרא לא קאי **אתלמוד תורה** אלא **אקיום מצות** כלומר התורה מלמדת לך מצות שהם חייך ועוד יש לומר דאין ה"נ דהאי קרא קאי בין אתלמוד תורה כדאמר התם ובין אמזוזה כדאמר הכא מיהו אין סברא לומר דנחייבו נשים בתלמוד תורה משום סברא דגברי בעי חיי וכו' כיון דאשכחן **מיעוטא** גבייהו כדאמר לעיל והודעתם לבניך ולא לבנותיך אבל מזוזה דליכא מיעוטא כלל אלא משום **דרוצה להקיש** מזוזה לתלמוד תורה רוצה לפטור נשים יש סברא לומר **דאתי סברא דגברא בעי חיי ומפקא מהיקשא** ומחייבי נשים במזוזה.

4. תוספות הרא"ש מסכת קידושין לד. ד"ה גברי בעו חיי נשי לא בעו חיי

ומה"ט אין שייך לדרוש במזוזה בניכם ולא בנותיכם כמו שאנו דורשים בתלמוד תורה, וא"ת בתלמוד תורה נמי כתיב כי הוא חייך ואורך ימך, י"ל דלא משמע ליה **נתינת טעם** כ"כ כמו למען ירבו ימיכם. וא"ת והא למען ירבו ימיכם קאי נמי אתלמוד תורה דדרשי' מיניה בפ' במה מדליקין דבעון ביטול תורה בניס מתים כשהם קטנים, וי"ל דמ"מ בתלמוד תורה נשים פטורות דכתיב ביה בהדיא בניכם ולא בנותיכם אבל מזוזה דלא אתי אלא מהיקשא דת"ת אהני מה שעיקרו כתיב במזוזה למען ירבו ימיכם לאפוקי מהיקשא.

5. שיטה לא נודע למי מסכת קידושין לד. ד"ה גברי בעו חיי נשי לא בעי חיי

א"ת והא תלמוד תורה דכתיב ביה כי היא חייך ואורך ימך וכתוב כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם, י"ל התם גבי **צואת** תלמוד תורה כתיב **בניכם**, דכתיב ולמדתם אותם את בניכם, הילכך אמרי' דבניכם דוקא מדלא כתיב זרעכם, אבל הכא דגבי **ברכה** גופה כתי' בניכם, ודאי לאו דוקא, דאטו גברי בעי חיי נשי לא בעי חיי.

6. הגהות היעב"ץ מסכת קידושין לד. ד"ה תוס' ד"ה גברי בעי חיי

נ"ב וי"ל לענ"ד אה"נ **נשים מחייבי בת"ת במצות ידיה** מיהת דהוי נמי חיי לגברייהו ולא מעטינהו קרא משאר ת"ת של מצות שאינן חייבות אלא דבמשנה דסוטה משמע קצת דרבנן דס"ל כאילו למדה תפלות אפ' בלמוד מצות דידיה וצ"ע ביו"ד ס' רמ"ו.